

Utbildningsdepartementet

Vår referens/dnr:

43/2019

103 33 Stockholm

Er referens/dnr:

U2019/0097/F

2019-05-02

Remissvar

Svenskt Näringslivs synpunkter på Förslag om dataskyddsbestämmelser som komplettering till propositionen Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning

Föreningen Svenskt Näringsliv har givits möjlighet att lämna synpunkter på Förslag om dataskyddsbestämmelser som komplettering till propositionen Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning.

1. Några inledande ord om rättsliga aspekter

Det förslag som vi nu yttrar oss över rör i grunden bara dataskyddsbestämmelserna i relation till den nya ordningen för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning. Vi vill dock sätta in detta i sitt sammanhang.

Vid forskning aktualiseras en mängd olika rättsregler, vid sidan av de som betraktas som inomvetenskapliga regler kring god sed och oredlighet. Den utredning (SOU 2017:10) som detta förslag ansluter till berör i väldigt liten utsträckning dessa rättsliga frågor. Det som ses som oredlighet i forskning kan exempelvis även utgöra upphovsrättsintrång. Trots detta nämns bara upphovsrätt en gång i utredningen, då om situationen i Finland.

De rättsliga ramar som finns kring forskning och akademiskt skrivande är en fråga som behandlas styvmoderligt av många lärosäten. En konsekvens är att många forskare inte ens känner till vilka dessa rättsliga ramar är. Här skulle krafttag behöva tas.

2. Kunskapsbaserade tillgångar och forskning

Kunskapsbaserade tillgångar, såsom bland annat immaterialrätterna upphovsrätt, mönster och patent, är viktiga i den kunskapsekonomi som Sverige är. Forskare kan erhålla dessa rättigheter men måste också förhålla sig till det faktum att andra kan ha rättigheter.

Frågor kring de kunskapsbaserade tillgångar kan dyka upp bland annat utifrån perspektivet att upphovsrättsintrång utgör oredlighet, men aktualiseras även i andra sammanhang. Från

näringslivsperspektiv är okunskapen kring immaterialrätt bekymmersam. Inte minst innebär det bekymmer vid samverkan mellan forskare och näringsliv. Forskarna har många gånger helt enkelt inte grundläggande kunskaper om vad det är avtalen måste reglera.

Vad än värre är att frågan om intrång i immaterialrättigheter som ett led i oredlighet i forskning inte får något utrymme i detta förslag. I förslagets avsnitt 6.4.3 anges *"Uppgift om att en forskare har gjort sig skyldig till oredlighet i forskning utgör inte en fällande dom i ett brottmål"*. Detta trots att det föreligger domar från svenska domstolar där forskare fällts för upphovsrättsintrång. Upphovsrättsintrång har upp till två års fängelse i straffskalan. Om och när en forskare fälls för upphovsrättsintrång är det fråga om en fällande dom i ett brottmål.

Denna aspekt behöver beaktas i relation till artikel 10 dataskyddsförordningen.

3. Regelverken kring dataskydd

Förutom den anmärkning vi har kring att det potentiellt kan finnas fällande domar i brottmål på grund av immaterialrättsintrång i relation till oredlighet i forskning välkomnar vi de regler som föreslås kring dataskydd. De innebär en bra ordning för att balansera behovet av att behandla personuppgifter med dataskyddsperspektivet.

Vi har dock en anmärkning. Dataskyddsförordningen trädde ikraft 25 maj 2018. Det förslag som är föremål för remissen ska förhoppningsvis träda ikraft 1 januari 2020. Regeringen bör klargöra, och borde redan klargjort, vilka regler som ska gälla under mellantiden.

Christina Wainikka
Policyexpert för immaterialrätt